

HİKMƏT MƏLİKZADƏ,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü,
Prezident mükafatçısı

"BİR DASTANDIR İNSAN ÖMRÜ"

(Hafiz Əlimərdanlının ikicildliyi barədə qısa qeydlər)

Dünya, yaranışdan bir kitabdır - göyü, yeri, torpağı, suyu... nəhayət, Adəmi, Həvvəsi, Nuhu, Məhəmədi bəlli bir kitab. İnsan, ibtidaidən normal həddə çatana qədər bu kitabı ibadət daşı kimi xarakterizə edib, lakin təfəkkür, zəka qatı açıldıqca, o, bu kitabı bir həyat gerçəyi kimi anlayıb. Və min illərdir kitablar daş yaddaşlardan sıza-sıza yüksək təbəqələrdə ulduz kimi sayırmaqdadırlar. Hər qələm sahibi o təbəqəyə ucala bilməyə də, hər kitabdan o ucalığa bir çınqı düşür... Heç şübhəsiz, ömrünün müdrik çağını yaşayan və gənclik coşqusu ilə yazıb-yaradan Hafiz Əlimərdanlının da Akademik Nizami Cəfərovun və Xalq səiri Nəriman Həsənzadənin redaktorluğu ilə 2020-ci il tarixdə "Günəş-MMC" də işıq üzü görmüş iki cildlik "Seçilmiş əsərlər"indən yüksək məqamlara bir ovuc həyat nəğməsi hopa bilecek...

İki cildlik "Seçilmiş əsərlər"i Hafiz Əlimərdanlı yaradıcılığının 1973-2019-cu illərini əhatə edir və bu kitablarda onun şeir, qəzəl, rübəi və təmsilləri toplanıb. 328 səhifəlik birinci cildə Akademik Nizami Cəfərov ön söz yazıb və bildirib ki, "Hafiz müəllimin yaradıcılığını sanki klassik Azərbaycan şeiriyyəti ilə müasir Azərbaycan poeziyası arasında bir körpü hesab etsək, heç də səhv etmərik... O, müasir Azərbaycan dilinin zənginliyindən, kamilliyindən, incəliklərindən məhərrətlə istifadə edərək bu dilin gözəlliyini, lirkasını oxuculara çatdırır..."

Birinci cild "Qəlbimin sevdası mənim bir anamdır, bir dilimdir, bir vətənim" ricası ilə başlayır. Oxucu elə bu səmimi hayqırtıdan hiss edir ki, müəllif hansı qəlbini, hansı poetik ruhunu və hansı duyğusal ovqatın daşıyıcısıdır. Bu ovqatı biz özümtüz də onun "Bir xalızdır Azərbaycan" şeirində görürük; müəllif ölkənizi di-

yar-diyar vəsf edib, Azərbaycanı bütöv xaliya, bölgələrimizi də buta və ilmələrə bənzədib - həm də şeirdə xoş, ürəyəyanan fikirlər ifadə edib...

"Məndən başlanın Vətən" şeirində də ovqat bir duyğusal tərz yaradır; müəllif bir növ, mistik təcəllə edir, "Vətənin sərhədi məndən başlayır" deməklə insanın həm də bir torpaq, bir səcdəgah yeri olduğunu açır, bununla da ilk yaranışa - (sürreall olaraq) Adəmin xəlg edildiyi məqama diqqət çəkir.

Bu şeirdə bir mübarizlik ruhu da var - misralar elə salxarlı, elə anlaşılındır ki, oxucu dərhal vətənpərvərlik hisləri ilə dolur və özünü bir Vətən sanır...

Kitabda düşündürücü ədəbi-ictimai zəminlər də oxucu nəzərindən yayınmır. Məsələn:

*Bilmirəm belədir, ya belə deyil,
Hər kəsin baxtında bir dağ yüksəlir...*

*Ömür kitabında hər vərəq bir gün,
Hər örtülən vərəq həyatdan gedir.
Yarəqin bir üzü kədərli duyğun,
Digəri sevincdə bir növbəlidir...*

*Kağız aləmində yaşayıyıq biz,
Məhəbbət kağızda, dostluq kağızda...*

Bu kimi misralarda biz gizli-pünhan mərcələr görürük; sanki müəllif hansısa bir ucalıqdan hansısa bir yüksəlişə cyham vurur, bizi o torponişin içində çırpınmağa məcbur qoyur. Bununla da duyğularımızdakı bəsit oynaqlığı xoşovqat bir ehtizazla ovzölöyür. Təkcə "Hər kosin boxtında bir dağ yüksəlir..." fikrində biz həyatın bütün istiqamətlərində axtarış-koşfiyyət

işləri aparmaq haqqı qazanır. Bu haqq bizə özüm-zü tanımaq zərurəti də verir...

Hafiz Əlimərdanlınnın sevgi hisləri də səmimi-köv-rəkdir:

*Nədən yazım, ala gözli, nazlı dilbər,
Səni gördüm, söz də mənə xəhət oldu.
Baxışımız qarışdı, artıq nə söz,
Baxışlarla aramızda söhbət oldu...*

"Qismət oldu" şeirindən götür-diyimiz bu parçada ilk tanışlıq, ya da sonrakı mərhələlər qabarıq diqqət çəkir; müəllif şeirdə hər kəsin könül verdiyi qəlb pərisi ilə qarşılaşdığı anları, keçirdiyi his-ləri çox dolğun və məzmunlu ifadə edir, bizi dilin danışıq bilmədiyini məqamlarda baxışların "söhbət edə bilmə" ehtimalına inandırır. Şeiri oxuyub belə bir qənaətə gəlmək olur ki, (bəlkə də) baxışlarla söhbət üz-üzə danışmaqdan daha müfəssəldir. Çünki dilin çox vaxt deyə bilməyəcəyini gözlər deyə bilir...

Səmimi deyək ki, birinci cild nöqsanlardan da xali deyil; kitab-da cəm olmuş şeirlərdə ara-sıra ədəbiyyat qaydaları gözənilmə-yib, poetik salxar fikir altında əzilib, ya da basit ifadələr şablonizmə meyillilik yaradır və s...

"Seçilmiş əsərlər" in (əsasen) qəzəllər, rübailər və təmsillərdən ibarət ikinci cildinə də Hafiz müəllimin həyat və sevgi nəğmə-ləri hopub. Bu cildə biz başlıca olaraq əruz tipli fikirlərlə qəl-bəyünük. Müəllif (son dərəcə səmi-mi deyək ki,) əruz ləngərində (əruzşünaslıq qaydalanna uyğun) təlatüm qopara bilməyə də, müx-təlif bəhrlərdə qəzəl atmosferi qurub və bizi o əhatədə öz vücudu-muzla qoşalaşdırıb.

Bəlli ki, ədəbi hissələr əvvəlcə cizgi kimi olur, sonra öz rənginə və ruhuna dolur. Şair cizdiyi hər hansı bir eskizi ilk andan poetik rənglə cilalamalı, həm də onu şeirin bütün paramet-rələrində izləməlidir. Bu mənada Hafiz Əlimərdanlınnın "Seçilmiş əsərlər" inin birinci və ikinci cildində fikir

bir duyğu olaraq öz könül aynasının işığında mənə tapır, məzmun kəsb edir, fəqət biz bu kitablarda oxucu-nu isti ilğımlara bükən inandırıcı hisslərə az şahidlik edirik. Söz yox, müəllif illerin qoynunda pərvaz edən acı-şirin xatirələri bizə yaddaş ağırsı kimi çatdırır, la-kin duyğular öz poetik siqletinin təhkiyəvi gücə bərabər tuta bilmir deyə, ovqat korşalır.

Hər iki kitabın müsəbbət cəhəti odur ki, müəllif ictimai mənalar nostalji məcradan çıxarır, müasir ovqat-da fikir cilalayır. Bir növ, hər iki kitabda poetik nəzərlər müxtəlif səmildir; oxucu tək-cə çətin həyat, təklik sevdaları ilə üz-üzə qalmır, həm də saf bir məhəbbət çıgını tapır. Yaxud, insan, tale və yaşam hisləri eyni müstəvidə qərar tutur; müəllifin poetik nəsikində bu məğzin aktiv mənəvi cəhəti bizi düşündürür, belə deyək, kitablardakı bir sıra şeirlərdə həsrətə aludəçilik öz köynəyindən çıxır - qeyri-sosial ünsürə çevrilir. Bu, bəlkə də müəllifin fikirdəyişmə marağından irəli gəlir, istənilən halda hər iki kitabda ictimai nəzərlər poetik təbəddülatı qabaqlayır... Çox xoş həldir ki, oxucu bu kitablara oxuya-oxuya təleyin-həyatın hicran qoxusundan bir qədər uzaqlaşır. Maraqlıdır ki, Hafiz müəllim ədəbi fikirlərini çox halda ictimai nüanslar vasitəsilə əhatəyə salır, mahiyyətini açmaq istədiyini möv-zunun ictimai-bədii siqletini müzakirəyə cəlb edir, oxucusunu ailə-məişət, həyat-tale və nəhayət-də insan hüquqları prosedurlarına kökləyir, bu problemlərin fonunda bir rahatlıq axtarır.

Biz Hafiz Əlimərdanlı "Seçilmiş əsərlər" inə zamanca qərib, lakin ürək, könül və qəlbca Vətən çılgınlığında təcəllə edən qələm sahibi kimi görürük. Bəlkə də bu kitablarda lal sevdalar hicran qor-xuları yaradır deyə müəllif, şeir-lərini daha çox mübarizlik hissi, Və-tən yangıları ilə cilalamağa üstün-lük verir.

Nəhayət, biz bu kitablarda (müəllifin öz təmsalında) bütöv bir insan obrazı kəşf etdik. Bir növ, (həqiqi mənada) anladıq ki, "Bir dastandır insan ömrü"...

HAFİZ ƏLİMƏRDANLI

SEÇİLMİŞ
ƏSƏRLƏR

HAFİZ ƏLİMƏRDANLI

SEÇİLMİŞ
ƏSƏRLƏR